

STARPTAUTISKĀS IZGLĪTĪBAS CONFERENCES 48.SESIJAS SECINĀJUMI UN REKOMENDĀCIJAS

Tiekoties UNESCO Starptautiskajā izglītības konferencē Ženēvā 2008.gada 25.-28.novembrī, mēs – izglītības ministri, delegāciju vadītāji un pārstāvji no 153 dalībvalstīm kopā ar 20 starpvaldību organizācijām, 25 nevalstiskajām organizācijām, nodibinājumiem un citām sabiedriskām organizācijām, esam piedalījušies konstruktīvās un rosinošās debatēs par tēmu “Iekļaujoša izglītība - nākotnes ceļš”

Mūsu darba noslēgumā dalībnieki vēlreiz atsaucās uz Apvienoto Nāciju Organizācijas Cilvēktiesību deklarācijas 26.paragrāfu, kurš nosaka, ka ikvienam ir tiesības uz izglītību. Mēs apstiprinājām arī to, ka iekļaujoša kvalitatīva izglītība ir būtisks nosacījums cilvēka, sociālai un ekonomiskai izaugsmei.

Mēs vienojāmies, ka valstu valdībām un sabiedrības pārstāvjiem ir nozīmīga loma kvalitatīvas izglītības nodrošināšanā ikvienam un ir svarīgi apzināties, ka iekļaujoša izglītība jāsaprot plašākā kontekstā – tā ir izglītība, kas ņem vērā ikkatra skolēna dažādās vajadzības un ir atbilstoša, pieejama un efektīva.

Visas prognozes liecina, ka pasaules finanšu krīze visvairāk skars trūcīgos iedzīvotājus, tos – kuri par šo situāciju ir vismazāk atbildīgi. Šajā kontekstā mēs vēlreiz apliecinām iekļaujošas izglītības nozīmi nabadzības mazināšanā, veselības uzlabošanā un ienākumu un dzīves līmeņa paaugstināšanā. Tādēļ, neskatoties uz pasaules finanšu krīzi, mēs akcentējam, ka finansējuma nodrošinājumu izglītībai jāuzskata par augstāko prioritāti un finanšu krīze nevar būt attaisnojums izglītībai piešķirto līdzekļu samazinājumam valsts un starptautiskā līmenī.

Ņemot vērā UNESCO Starptautiskā izglītības biroja organizēto deviņu sagatavošanās sanāksmju un četru reģionālo konferenču rezultātus, kā arī šīs konferences plenārsēžu darba grupu debates, mēs aicinām dalībvalstis izvēlēties iekļaujošas izglītības pieeju, veidojot, īstenojot un veicot izglītības politikas pārraudzību, lai paātrinātu dokumentā „Izglītība visiem” izvirzīto mērķu sasniegšanu, kā arī lai veicinātu iekļaujošāku sabiedrību attīstību. Šajā nolūkā izpratnei par iekļaujošu izglītību plašākā nozīmē jābūt vispārējam vadošajam principam, lai nodrošinātu izglītību ilgtspējīgai attīstībai, mūžizglītību visiem un vienlīdzīgas mācīšanās iespējas ikvienam sabiedrības pārstāvim, ieviešot iekļaujošas izglītības principus.

Tādēļ, mēs dalībvalstīm iesakām:

I. Pieejas, apjoms un saturs

1. Atzīt, ka iekļaujoša izglītība ir nepārtraukts process, kura mērķis ir kvalitatīvas izglītības nodrošināšana visiem, ņemot vērā katra dažādību, atšķirīgās vajadzības, spējas, īpašības, sagaidāmos mācīšanās rezultātus un visa veida diskriminācijas izskaušana.
2. Kā prioritāti izvirzīt sociālās nevienlīdzības un nabadzības mazināšanu, jo tās ir lielākie šķēršļi iekļaujošas izglītības politikas un stratēģijas ieviešanā, un risināt šīs problēmas, sadarbojoties dažādiem sabiedrības sektoriem.
3. Veicināt bērniem draudzīgas skolas kultūras un vides attīstību, kas sekmē efektīvu, visus bērnus iekļaujošu, veselīgu un drošu, kā arī dzimumu līdztiesību veicinošu mācību procesu, nodrošinot skolēniem, viņu ģimenēm un sabiedrībai aktīvas līdzdalības iespējas.

II. Valstu politika

4. Apkopot atbilstošus datus par visām izstumto personu kategorijām, un izmantot tos, lai labāk izstrādātu izglītības politikas stratēģiju un reformas šo personu iekļaušanai, kā arī lai izveidotu valsts līmeņa pārraudzības un izvērtēšanas mehānismu.
5. Uzskatīt par nepieciešamu ratificēt visas starptautiskās konvencijas, kas attiecas uz iekļaušanu, it īpaši, 2006.gada decembrī pieņemot Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām.
6. Nodrošināt sabiedrības interesēm atbilstošu izglītību un paaugstināt valdības spēju virzīt, veicināt un pārraudzīt kvalitatīvas un pieejamas izglītības attīstību ciešā sadarbībā ar privāto sektoru un sabiedrību.
7. Izstrādāt stratēģijas, kas nodrošina atbalstu dažādām skolēnu kategorijām, lai veicinātu viņu izglītību vispārizglītojošās skolās.
8. Uzskatīt valodas un kultūras dažādību klasē par vērtīgu resursu un veicināt dzimtās valodas izmantošanu izglītības sākumposmā.
9. Aicināt izglītības sistēmas attīstībā ieinteresētās puses izstrādāt efektīvus mācību satura ietvarus, sākot ar pirmsskolas izglītību un vienlaikus izmantot elastīgu pieeju, lai nodrošinātu atbilstību vietējām vajadzībām un situācijai un dažādotu pedagoģisko darbu.

III. Sistēmas, sadarbība un pārejas periods

10. Nodrošināt, lai visas ieinteresētās puses piedalītos lēmumu pieņemšanas un konsultāciju procesā, jo atbildība par iekļaušanas veicināšanu nozīmē visas sabiedrības aktīvu līdzdalību, valdībai, atbilstoši normatīvajam regulējumam, uzņemoties vadošo un koordinējošu lomu.
11. Stiprināt sabiedrības un skolas sadarbību, dodot iespēju ģimenēm un vietējai sabiedrībai piedalīties un dot ieguldījumu izglītības procesa attīstībā.
12. Izstrādāt agrīnās bērnu aprūpes un izglītības programmas, kas sekmē iekļaušanu, kā arī veikt agrīno diagnostiku un pasākumus, kas veicina bērna attīstību.
13. Pilnveidot IKT izmantošanu, lai veicinātu piekļuvi mācību procesam, it īpaši lauku rajonos, nomaļās un ekonomiski nelabvēlīgās teritorijās.
14. Nodrošināt iespējas augstas kvalitātes neformālās izglītības ieguvei, paredzot iespēju formāli atzīt neformālā vidē iegūtās kompetences.
15. Lai sekmētu iekļaušanu, veikt pasākumus analfabētisma mazināšanā, paturot prātā izglītotu vecāku nozīmīgo lomu savu bērnu izglītošanā.

IV. Skolēni un skolotāji

16. Stiprināt skolotāju lomu, ceļot viņu prestižu un uzlabojot darba apstākļus, izstrādāt mehānismu atbilstošu skolotāju kandidātu atlasei un veicināt kvalificētu pedagogu, kuri prot pielāgoties dažādām mācīšanās prasībām, noturēšanu skolā
17. Izglītot skolotājus, izmantojot tādus veidus kā profesionālo pilnveidi skolā, tālākizglītības kursus par iekļaujošas izglītības jautājumiem un mācību procesu, kas ņem vērā katra stiprās puses un individuālo attīstību. Pilnveidot skolotāju prasmes un nodrošināt ar materiāliem, lai viņi varētu mācīt dažādus skolēnus un nodrošināt dažādu kategoriju skolēnu daudzveidīgās mācību vajadzības.
18. Atbalstīt augstākās izglītības stratēģisko lomu skolotāju sagatavošanā un tālākizglītības nodrošināšanā par iekļaujošas izglītības jautājumiem, tajā skaitā, nodrošinot atbilstošus resursus.
19. Veicināt inovatīvu pētniecību par mācību procesu iekļaujošas izglītības kontekstā.
20. Nodrošināt skolas administrāciju ar nepieciešamajām prasmēm, lai tā efektīvi reaģētu uz skolēnu dažādajām vajadzībām, un veicinātu iekļaujošas izglītības attīstību skolā.
21. Konflikta gadījumos ņemt vērā skolēnu, skolotāju un skolu aizsardzību.

Starptautiskā sadarbība

22. Atzīt UNESCO vadošo lomu iekļaujošas izglītības nodrošināšanā -

- veicinot labas prakses piemēru apmaiņu un popularizēšanu;
- pēc valstu pieprasījuma sniedzot konsultācijas par iespējām valsts iekļaujošas izglītības politikas izstrādāšanā un ieviešanā;
- sekmējot dienvidu - dienvidu reģiona un ziemeļu - dienvidu - dienvidu reģiona valstu sadarbību iekļaujošas izglītības veicināšanas nolūkā;
- atbalstot centienus palielināt resursus izglītībai gan valsts, gan starptautiskā līmenī;
- Īpaši atbalstot šo rekomendāciju ieviešanā mazattīstītās valstīs un valstīs, kurās ir konflikti.

23. Aicināt arī citas starptautiskas organizācijas atbalstīt dalībvalstis šo rekomendāciju ieviešanā.

24. Izplatīt starptautiskās izglītības sabiedrības pārstāvjiem un partneriem secinājumus un rekomendācijas, kuras vienbalsīgi pieņemtas 48. starptautiskās izglītības konferences noslēgumā, lai iedvesmotu, vadītu, atbalstītu un veidotu atjaunotas un noteiktas iekļaujošas izglītības stratēģijas